

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/170/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213216248
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4213216248.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členov senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej- Polákovej, v právnej veci navrhovateľa rozhodcovského konania: Rapid Life životná poisťovňa, a. s., so sídlom Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, zastúpený MST PARTNERS, s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Laurinská 3, Bratislava, IČO: 36 861 545, proti odporkyni rozhodcovského konania: W. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom T. nad K. XXX, o návrhu odporkyne rozhodcovského konania (žalobkyne) na zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní navrhovateľa rozhodcovského konania (žalovaného) proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 12. 10. 2015 pod č. k. 10C/295/2013-268 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Odporkyni rozhodcovského konania (žalobkyne) sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice konajúci prostredníctvom rozhodcu JUDr. Michalom Škriabom pod sp. zn. 3C/2837/2012 zo dňa 19. 01. 2012. Odporkyni z rozhodcovského konania náhradu trov konania nepriznal. Navrhovateľ z rozhodcovského konania je povinný zaplatiť na účet Okresného súdu Komárno súdny poplatok za návrh vo výške 331,50 eura do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na ust. § 40 ods. 1, 2, § 17a, § 41 ods. 1, § 4 ods. 1 a § 43 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z., ako aj zák. č. 335/2014 Z. z., § 788 ods. 1, § 45 ods. 1, § 47 ods. 1, § 52 ods. 1 - 4, § 53 ods. 1- 4 Občianskeho zákonníka, ako aj článok 3 a 6 Smernice rady č. 97/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, a napokon ust. § 243d ods. 1, 2 Exekučného poriadku v znení účinnom od 01. 01. 2015, ako aj zisteným skutkovým stavom. Uviedol, že na základe návrhu odporkyne rozhodcovského konania účastníci konania uzatvorili dňa 23. 11. 2008 poisťnú zmluvu č. 4485590005 na dobu 38 rokov so začiatkom poistenia 24. 11. 2008 a sumy mesačného poistného 465,- Sk. Poistná zmluva vznikla dňa 24. 10. 2011 na žiadosť poistníka zo dňa 11. 08. 2011, doručená poisťovni dňa 15. 08. 2011. Z návrhu navrhovateľa rozhodcovského konania zo dňa 02. 01. 2012 doručeného rozhodcovskému súdu 04. 01. 2012 vyplýva, že z titulu poistnej zmluvy poistníkovi vznikol dlh voči poisťovni vo výške 51,45 eura. Arbitrážny súd Košice bez nariadenia pojednávania prostredníctvom rozhodcu JUDr. Michala Škriaba rozsudkom sp. zn. 3C/2837/2012 zo dňa 19. 01. 2012 uložil W. Y. povinnosť zaplatiť poisťovni 51,45 eura a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur do 5 dní od doručenia rozhodcovského rozsudku na špecifikovaný účet navrhovateľa rozhodcovského konania, alebo aby v tej istej lehote podala odpor na súde, ktorý rozhodcovský rozsudok vydal. Z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku vyplýva, že predmetná pohľadávka pozostáva z nezaplatenej pohľadávky podľa časti XVII. poistných podmienok. Rozhodcovský rozsudok bol odporkyni rozhodcovského konania doručený dňa 02. 07. 2013, opravný prostriedok proti nemu nepodala. Žalobu o zrušení rozhodcovského

rozsudku podala odporkyňa rozhodcovského konania (žalobkyňa v tomto konaní) na súd prvej inštancie dňa 26. 07. 2013, teda v lehote 30 dní v súlade s ust. § 41 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z. Poukázal na bod XV. bod 1 všeobecných poistných podmienok, ako aj na časť XV. bod 3 všeobecných poistných podmienok, ako aj na všeobecné poistné podmienky pod označením osobitné zmluvné dojednanie č. 1/2007 v poistnej zmluve č. 4485590005. Z bodu 2 vyplýva, že poisťník (poistený) a poisťovňa vyhlasujú, obaja spoločne a každý zároveň svojim podpisom samostatne, svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobenia rozhodcovského konania v zmysle XV. častí týchto VPP. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku. Zároveň poukázal na výpoveď svedkyne R. C., z ktorej mal za preukázané, že dodávateľ nevysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky, nakoľko menovaná ako spotrebiteľ poistenia nepoznala význam rozhodcovského konania. Z dôkazov založených do spisu nevyplývalo, že spotrebiteľ bol s pravidlami týkajúcimi sa rozhodcovského konania uzrozmeneý. Pokiaľ je zmluvná podmienka v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah súdna prax označuje za nerovný a nevyvážený, je nepochybné, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Na neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu. Ak takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou je samotná rozhodcovská doložka, ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide, ak sice spotrebiteľ má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa a spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo obrátiť sa na štátny súd, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a vyjednávacjej pozície v slabšom postavení. To platí aj vtedy, keď zmluvný vzťah obsahuje aj vedľajšie zmluvné ustanovenia formulárovej povahy obsahujúce napr. rozhodcovskú doložku. Zásadnou právnou otázkou v prejednávanej veci je otázka, či rozhodcovská doložka, na základe ktorej v danom prípade konal a rozhodol rozhodcovský súd, je platná, event. neplatná. Podľa názoru súdu nie je možné za individuálne dojednanú zmluvnú podmienku považovať rozhodcovskú doložku obsiahnutú v časti XV. bod 3 VPP a v bode 2. OZD v poisťovňou vopred pripravenom formulári bez možnosti spotrebiteľa ovplyvniť ich obsah (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/1/2012 z 21. 03. 2012, 5Cdo 112/2012 z 22. 11. 2012, 5Cdo 492/2012 z 30. 09. 2013, 3Cdo 74/2012 z 10. 01. 2013).

V rozhodnutí 6Cdo 1/12 NS SR dospel k záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka bola totiž dohodnutá už podpisom poistnej zmluvy, keďže sa v nej výslovne uvádzalo, že jej súčasťou sú ako predtlačeny formulár VPP pre životné poistenie, a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v XV. časti a to bez ohľadu na to, že účastníci podpísali (taktiež formou predtlačeneho formuláru), osobitné zmluvné dojednanie odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku uvedenú v poistných podmienkach. V rozhodnutí 6Mcdo 9/12 NS SR uviedol, že návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy sa má predložiť spotrebiteľovi takým spôsobom, aby z neho bolo zrejmé, že spotrebiteľovi sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie prípadných sporov výlučne v rozhodcovskom konaní a aby bolo z neho tiež zrejmé, že mu boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie týkajúce sa výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Ten istý právny záver bol vyslovený aj v ďalšom rozhodnutí NS SR 6Cdo 3/13 zo dňa 13. 03. 2013.

Dôkazné bremeno zaťažuje navrhovateľa rozhodcovského konania. On má preukázať, že individuálne (nielen formálne) dojednal rozhodcovské konanie. Zo zmluvy účastníkov však nevyplýva individuálne vyjednaná rozhodcovská zmluva. Inštitút individuálne dohodnutej podmienky je treba podľa článku 3 ods. 3 Smernice vykladať v súlade s cieľom Smernice, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola pripravená vopred a spotrebiteľ nemohol, nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Aj zo Záznamu sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klienta k poistnej zmluve vyplýva, že v danom prípade ide o predtlačeny formulár, kde odporkyňa rozhodcovského konania nemala na výber, nemala

možnosť individuálne dohodnúť obsah podmienky zmluvy. Takto predtlačенý formulár súd nepovažuje za dôkaz potvrdzujúci individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky. Neprimeranosť rozhodcovského konania dokazuje aj skutočnosť, že jeho trovy predstavujú sumu 276,- eur, pričom vymáhaná istina pohľadávky je iba 51,45 eura, z čoho súdny poplatok by činil iba 16,50 eura. Spotrebiteľ má síce možnosť žiadať nariadiť rozhodcovské pojednávanie, ale len za poplatok, navyše, musí platiť aj paušál na správne náklady, ktorý je odstupňovaný podľa hodnoty sporu (od 84,- do 6.000,- eur); na podanie odporu voči rozhodcovskému rozsudku je stanovená neúmerne krátka 5-dňová lehota; fikcia o doručení rozsudku platí aj v prípade, že adresát sa nezdržiaval na adrese doručovania; v prípade procesných úkonov je podmienkou prijatia takéhoto procesného úkonu zaplatenie príslušného poplatku, nie je upravené oslobodenie od poplatku v dôsledku hmotnej núdze spotrebiteľa a pod. Všetky tieto skutočnosti vedú k záveru o tom, že navrhovateľ rozhodcovského konania nepochybne neposkytol poisťovníkovi žiadne informácie pri podpisovaní rozhodcovskej doložky o rozhodcovskom konaní vrátane jeho porovnania so súdnym konaním, pretože inak by nepochybne poisťovník spomínanú rozhodcovskú doložku nepodpísal. Z dokladov dostupných súdu nevyplýva, že by bol spotrebiteľ informovaný o rozdieloch medzi súdnym a rozhodcovským konaním, o rokovanom poriadku rozhodcovského súdu a pod. Podpísal rozhodcovskú doložku, pretože inú možnosť nemal, pokiaľ chcel uzatvoriť poisťnú zmluvu. Možno teda prijať záver, že ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, preto nemôže ísť o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku o rozhodcovskom konaní, preto súd návrhu vyhovel a poukazujúc na citované zákonné ustanovenia rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. K právnomu názoru navrhovateľa rozhodcovského konania, že vzhľadom na tú skutočnosť, že do 3 mesiacov od účinnosti zákona č. 335/2014 Z. z. nepodal návrh na vykonanie exekúcie, ustanovenie § 243d anuluje právoplatnosť rozhodcovského rozsudku, preto žalobkyňa nemá naliehavý záujem na výsledku tohto konania, súd udáva, že z uvedeného ustanovenia Exekučného poriadku vyplýva iba to, že na základe takéhoto rozhodcovského rozhodnutia už nie je možné udeliť poverenie na vykonanie exekúcie na základe návrhu podanom po 31. 03. 2015 a rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Nakoľko žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je určovacou žalobou, žalobkyňa ani nemá povinnosť preukazovať svoj naliehavý záujem na výsledku konania. Na tomto nič nemení ani skutočnosť, že pre novelu Exekučného poriadku súdna vymáhateľnosť na základe takéhoto rozsudku je oslabená, resp. znemožnená. Ustanovenie § 243d Exekučného poriadku rieši iba súdnu vymáhateľnosť právneho nároku priznaného rozhodcovským rozsudkom, ale nerieši prípadné právne nároky spotrebiteľa voči navrhovateľovi rozhodcovského konania. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne, nakoľko rozhodcovská doložka nebola účastníkmi individuálne dojednaná a jednoznačne uprednostňuje navrhovateľa rozhodcovského konania v neprospech spotrebiteľa, preto je neplatnou zmluvnou podmienkou, ktorá nepožíva právnu ochranu. Náhradu trov rozhodcovského konania súd úspešnej odporkyni rozhodcovského konania podľa § 142 ods. 1 OSP nepriznal, nakoľko jej žiadne trovy nevznikli a ani si ich neuplatnila. V konaní o návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku rozhodcovského súdu je navrhovateľka v postavení spotrebiteľa podľa § 4 ods. 2 písm. a/ oslobodená od platenia súdneho poplatku za návrh, v konaní bola úspešná, preto podľa § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku v konaní procesne neúspešného navrhovateľa rozhodcovského konania podľa položky 3 písm. c/ Sadzobníka súdnych poplatkov vo výške 331,50 eura.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol odvolaním v zákonnej lehote navrhovateľ rozhodcovského konania (žalovaný), ktorý sa domáhal jeho zmeny a zamietnutia žaloby a zároveň navrhol priznať mu trovy prvoinštančného i odvolacieho konania.

3. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania navrhovateľa rozhodcovského konania (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania, s verejným vyhlásením rozsudku a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa rozhodcovského konania nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej vyhovujúcej časti, ako i vo výroku o trovách konania a povinnosti navrhovateľa rozhodcovského konania zaplatiť súdny poplatok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

4. Predmetom konania je žaloba odporkyne rozhodcovského konania na zrušenie rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice, so sídlom Alžbetina 41, Košice, sp. zn. 3C/2837/2012 zo dňa 19. 01. 2012, doručená súdu prvej inštancie dňa 26. 07. 2013. Z odôvodnenia žaloby vyplýva, že rozhodcovským rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice, sp. zn. 3C/2837/2012 zo dňa 19. 01. 2012 bola odporkyni rozhodcovského konania uložená povinnosť, aby do piatich dní od doručenia rozhodcovského rozsudku

zaplatila navrhovateľovi rozhodcovského konania sumu 51,54 eura a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur alebo, aby v tej istej lehote podala odpor na súde, ktorý rozhodcovský rozsudok vydal. Právomoc rozhodcovského súdu mala založiť rozhodcovská doložka uvedená v časti XV. poisťných podmienok, v zmysle ktorých poisťovňa určila na prejednanie všetkých sporov rozhodcovský súd. Žalobu odôvodnila ustanovením § 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z. z. Uviedla, že v konaní pred rozhodcovským súdom jej bolo odňaté právo konať pred súdom a boli porušené jej práva zaručené v Ústave SR, v Dohovore o ochrane ľudským práv a základných slobôd, ako i v OSP, keď Arbitrážny súd v Košiciach nevykonal žiadne dokazovanie, nepredvolal ju ako účastníčku konania a ani jej neoznámil termín rozhodovania a neumožnil jej tak riadne si obhájiť jej práva. Poukázala na to, že ide o vzťah spotrebiteľský, pričom dojednania rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a sú neprijateľné. Ďalej poukázala na ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r/, ods. 5 Občianskeho zákonníka. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neplatnosti rozhodcovskej doložky má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku.

5. Z hľadiska skutkového stavu v súdnej veci bolo nesporné, že strany sporu dňa 23. 11. 2008 uzatvorili poisťnú zmluvu č. 4485590005, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli i všeobecné poisťné podmienky, ako i osobitné zmluvné dojednania k poisťnej zmluve č. 01/2007. XV. časť všeobecných poisťných podmienok obsahuje úpravu riešenia sporov medzi žalobcom a žalovaným v rozhodcovskom konaní. Podľa bodu 2 osobitných zmluvných dojednaní vyjadrili poisťník (poistená) a poisťovňa svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti všeobecných poisťných podmienok, a že toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku. Na základe takto koncipovanej rozhodcovskej doložky bol vydaný rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3C/2837/2012 zo dňa 19. 01. 2012, ktorého zrušenia sa odporkyňa rozhodcovského konania podanou žalobou domáha.

6. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7. Podľa § 470 ods. 2 prvej vety CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. Počnúc od 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý zrušil dovtedy platný zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov Občiansky súdny poriadok. Keďže v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (ak nie je ustanovené inak), je potrebné na danú právnu vec aplikovať právnu úpravu zákona č. 160/2015 Z. z.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Podľa § 379 CSP odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak a/ od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý b/ ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov c/ určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

11. Podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

12. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania (okrem prípadov uvedených v ustanovení § 379 CSP), tak aj dôvodmi podaného odvolania. Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

13. Podľa § 157 ods. 2 OSP, účinného do 30. 06. 2016, v odôvodnení súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník

konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

14. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

15. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami, a predstavami strany sporu, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP (do 30. 06. 2016 ustanovenie § 157 ods. 2 OSP) sa totiž chápe aj z hľadiska práv strany sporu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

16. Prihliadajúc na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie spĺňa vyššie uvedené kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 OSP), a preto ho možno považovať za preskúmateľné. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie predovšetkým zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia (čoho sa žalobkyňa domáha a z akých dôvodov, aké je stanovisko žalovaného k žalobe, aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, aký skutkový stav bol súdom zistený, aké právne normy na vec aplikoval, ako tieto normy vyložil, ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, aké právne závery vyplývajú vo vzťahu k podanej žalobe), súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia, ale aj ich obsahovej (materiálnej) náplni, čím sa napĺňajú najmä kritéria určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti a presvedčivosti rozhodnutia. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie tak nie je nepreskúmateľné a plne rešpektuje základné právo strán sporu na spravodlivý súdny proces.

17. K námietkam navrhovateľa rozhodcovského konania, uvedených v odvolaní, a na potvrdenie záverov súdu prvej inštancie k dôvodom odvolania navrhovateľa rozhodcovského konania odvolací súd dodáva, že rozhodcovská doložka, tak, ako bola koncipovaná, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, a to v neprospech spotrebiteľa. Napriek tomu, že táto bola v danom prípade uzavretá na konci všeobecných poistných podmienok, v rámci zvlášť vyčlenených osobitných zmluvných dojednaní a podpísaná zmluvnými stranami, a teda na prvý pohľad sa táto môže javiť ako individuálne dojednaná, podľa názoru odvolacieho súdu táto nielenže nebola dojednaná individuálne, ale bola uzavretá v čase zníženej bdelosti spotrebiteľa, ktorého motiváciou bolo uzavrieť poistnú zmluvu, čo mohlo mať za následok, že jeho vôľa uzavrieť súčasne aj rozhodcovskú doložku mohla byť podstatne ovplyvnená. Skutočnosť, že osobitné zmluvné dojednania boli zo Všeobecných poistných podmienok zvlášť vyčlenené, neznamená, že obsah tejto rozhodcovskej doložky môže spotrebiteľ aj reálne ovplyvniť. Zároveň odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ by odporkyňa rozhodcovského konania ako spotrebiteľ podpísala len všeobecné poistné podmienky alebo všeobecné poistné podmienky spolu s osobitnými zmluvnými dojednaniami nič by to nemenilo na obsahu rozhodcovskej doložky, teda nemožno vôbec konštatovať skutočnosť, že predmetná rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná. Odporkyňa rozhodcovského konania podpisovala v rámci osobitných zmluvných dojednaní iba súhlas s mimosúdnym riešením sporov, avšak samotná úprava rozhodcovského konania je obsiahnutá v časti XV. všeobecných poistných podmienok, ktorej obsah však odporkyňa rozhodcovského konania ako spotrebiteľ nemala možnosť nijakým spôsobom ovplyvniť. Problematickou sa zdá byť tiež skutočnosť, že predmetná doložka ako podmienka fakticky vylučuje uplatnenie pravidiel na ochranu spotrebiteľa. Vzhľadom na podstatu a postavenie oprávneného (veriteľa - dodávateľa), je viac ako pravdepodobné,

že subjektom, ktorý bude uplatňovať svoje nároky pred povolaným orgánom, bude práve oprávnený a povolaným orgánom pre možné efektívnejšie dovolanie sa svojho nároku bude rozhodcovský orgán podľa výberu určeného subjektu. Predmetná rozhodcovská doložka citovaná v čl. XV. všeobecných poistných podmienok obsahuje neprijateľné dojednanie z dôvodu, že táto nepripúšťa ani formálne rozhodovanie sporu pred všeobecným súdom. Takéto dojednanie, vzhľadom na rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, z ktorého je zrejmé, že práve dodávateľ - žalovaný je ten, ktorý si uplatňuje nároky z poistných zmlúv podaním žaloby na rozhodcovskom súde v dôsledku takto dojednanej rozhodcovskej doložky, fakticky odníma právo spotrebiteľovi - odporkyni rozhodcovského konania domáhať sa svojich práv zaručených článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na všeobecnom súde. V danej veci je rozhodcovská doložka, ktorú oprávnený v rámci svojej podnikateľskej činnosti používa v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu, obsah ktorej nemala odporkyňa rozhodcovského konania ako spotrebiteľ reálnu možnosť ovplyvniť, pričom jej dojednanie v spotrebiteľskom právnom vzťahu je neprijateľnou podmienkou a je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Netreba podceňovať ani skutočnosť, že odporkyňa rozhodcovského konania vyjadrila svoj súhlas s mimosúdnym riešením sporov podpísaním osobitných zmluvných dojednaní, ktoré aj napriek ich vyčleneniu zo všeobecných poistných podmienok, sú písané drobným a ťažko čitateľným písmom. Na základe takto koncipovanej doložky je potrebné konštatovať, že rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, predstavuje neprijateľnú podmienku v zmysle Občianskeho zákonníka a jej začlenenie do všeobecných poistných podmienok nemožno považovať za individuálne dojednanie, pokiaľ sa zákonu, a preto je neplatná. K takémuto záveru dospel aj NS SR v rozhodnutiach sp. zn. 5 Cdo 338/2010, sp. zn. 3 Cdo 122/2011, sp. zn. 3 Cdo 167/2011, sp. zn. 5 Cdo 100/2012, sp. zn. 6 Cdo 228/2011, týkajúcich sa vzťahov uzatváraných tým istým účastníkom na jednej strane, a to Rapid life životná poisťovňa, a. s. Najvyšší súd už vo svojich rozhodnutiach vyslovil záver, že súd môže pristúpiť k riešeniu otázky platnosti rozhodcovskej doložky alebo zmluvy nielen v exekučnom konaní (napríklad v súvislosti s posudzovaním, či rozhodcovský rozsudok je alebo nie je vykonateľný exekučný titul), ale aj v iných konaniach (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo 27/2011).

18. Rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní (§ 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní). Rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní). Ak v určitej veci nedošlo k platnému uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemôže spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemôže vydať rozhodcovský rozsudok (obdobne v rozhodnutiach NS SR sp. zn. X Q. XXX/XXXX, sp. zn. X Q. XXX/XXXX). Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky rozhodcovský súd nemohol vydať rozhodcovský rozsudok, preto bol dôvod na zrušenie predmetného rozhodcovského rozsudku. L. súhlasí s názorom žalobcu v rozhodcovskom konaní, že súd prvej inštancie rozhodol prepäto formalisticky bez eurokonformného výkladu práva s ohľadom na znenie a účel smernice XX/XX/EHS. E. zákonodarca môže upraviť právne predpisy odlišne od znenia smerníc - môže upraviť danú problematiku prísnejšie, ako tomu je v smernici. L. žalobkyne bol posudzovaný normami slovenského vnútroštátneho práva, s použitím smernice ako interpretačného pravidla. V tejto súvislosti, vo vzťahu k námietke žalovanej týkajúcej sa vyňatia poistných zmlúv spod posudzovania, či ide o neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, odvolací súd udáva, že podľa „devätnásteho odôvodnenia“ smernice XX/XX/EHS z posudzovania neprijateľnosti zmluvných podmienok je vyňatý len hlavný predmet zmluvy (v okolnostiach posudzovanej veci hlavným predmetom poistnej zmluvy je poistné krytie poskytnuté dodávateľom) a vzťah ceny a kvality tovaru alebo dodávanej služby. X. však platí, že aj hlavný predmet zmluvy a vzťah ceny a kvality dodávanej služby môžu byť brané na zreteľ pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok. Z citovaného odôvodnenia smernice nevyplýva preto vyňatie poistných zmlúv z vecného rozsahu smernice en bloc a rovnako ani nemožnosť posúdenia nekalého charakteru podmienky zakladajúcej právomoc rozhodcovského súdu rozhodnúť spor vyplývajúci z poistnej zmluvy.

XX. K navrhovateľom rozhodcovského konania namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu veci v súvislosti s aplikáciou zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní a jeho novelou účinnou od XX. XX. XXXX odvolací súd udáva, že právne účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní začatom pred XX. XX. XXXX zostávajú zachované, t.j. posúdenie dojednania rozhodcovskej doložky pred XX. XX. XXXX sa spravuje predpismi účinnými v čase jej dojednania.

M. toho odvolací súd poukazuje i na ustanovenie § 372w M., v zmysle ktorého spory o neplatnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a o zrušenie rozhodcovského rozsudku v spore spĺňajúcom podmienky podľa osobitného predpisu, o ktorých sa začalo konanie na súde a ktoré sa do 1. januára XXXX právoplatne neskončili, prerokujú a dokončia sudy príslušné podľa doterajších predpisov. A. ustanovenie stanovuje povinnosť súdu dokončiť spor o neplatnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a o zrušenie rozhodcovského rozsudku v spore spĺňajúcom podmienky podľa osobitného predpisu, ktoré začali na súde pred XX. XX. XXXX. G. ani argumentácia navrhovateľa rozhodcovského konania v súvislosti s novelizáciou zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch ustanovením § 243d ods. 1, účinným od 01. 01. 2015, že novela Exekučného poriadku anuluje právoplatnosť rozhodcovského rozsudku a právne postavenie strán sporu sa obnovilo do stavu pred vydaním rozhodcovského rozsudku, nie je správna. Rozhodcovský rozsudok ustanovením § 243d Exekučného poriadku, ani žiadnym iným ustanovením všeobecne záväzného právneho predpisu nebol formálne zrušený. Zákonodarca nepristúpil normatívnou cestou k zrušeniu rozhodcovských rozsudkov, legislatívna úprava smerovala k strate ich záväznosti. Rozsudok teda nie je zrušený a neexistuje žiadna zákonná prekážka na to, aby v sporovom konaní na základe riadne podanej žaloby súd preskúmal existenciu zákonných podmienok na jeho vyhlásenie. Denegatio iustitiae (odopretiu spravodlivosti) by sa rovnal stav, ak by sa na základe riadne včas podanej žaloby súd vecou nezaoberal. Niet pochyb o tom, že rozhodujúci je stav v čase vyhlásenia rozhodnutia, ale ak existujú podmienky pre prieskum zákonnosti rozhodcovského rozsudku na základe včas podanej žaloby, bolo by neprípustné odmietnuť poskytnúť spravodlivosť len z dôvodu, že zákonodarca zákonom sprísnil podmienky vykonania rozhodcovských rozsudkov. Ak teda stratí záväznosť rozhodcovský rozsudok, nemali by byť pochybnosti, že exekúcia na jeho základe nemôže prebehnúť. Uvedené opatrenie však nijako neblokuje iný ochranný mechanizmus proti nezákonnosti rozhodcovského rozsudku, ktorým je konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku v sporovom konaní, v rámci ktorého konania sa nevyžaduje preukazovanie naliehavého právneho záujmu na danom určení, ale sa vyhodnocuje existencia splnenia zákonných podmienok pre vyhlásenie rozhodcovského rozsudku. Tento ochranný mechanizmus je najštandardnejší. Dokončenie konania začatého na základe procesne korektné podanej žaloby vrátane meritórneho rozhodnutia je aj v súlade s princípom právnej istoty. Je tiež potrebné podotknúť, že rozhodnutie o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je konečné a súd musí pokračovať v konaní o návrhu uplatnenom na rozhodcovskom súde. Okrem toho, právna úprava uvedená v § 243d ods. 1 Exekučného poriadku neodstránila medzi stranami sporu neistotu, či navrhovateľ rozhodcovského konania má voči odporkyni rozhodcovského konania pohľadávku vyplývajúcu zo sporného rozhodcovského rozsudku.

20. Navrhovateľ rozhodcovského konania napokon namietal, že súd prvej inštancie nedodrжал zákonný postup v zmysle ustanovenia § 118 ods. 2 OSP (účinného do 30. 06. 2016), keď na pojednávaní neuviedol, ktoré právne významné skutkové tvrdenia strán je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné tak, aby prípadne strany sporu mohli upraviť ďalší procesný postup v konaní s tým, že toto pochybenie prispelo k nepredvídateľnosti rozhodnutia. K uvedenému odvolací súd udáva, že cieľom ustanovenia § 118 ods. 2 OSP bolo zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho, cieľom bolo zjednodušiť a zrýchliť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré podľa názoru súdu sú buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Uvedené ustanovenie nezakotvovalo povinnosť súdu, aby naznačil svoj predbežný právny názor na vec. Upravovalo len postup súdu pri vedení pojednávania. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (IV.ÚS 16/2012) právny názor a hodnotiace úsudky sú vlastné až samotnému rozhodnutiu vo veci, nie však postupu súdu v zmysle § 118 ods. 2 OSP. Porušenie citovaného ustanovenia žiadnym spôsobom nelimituje stranu pri realizácii jej procesných práv napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod. Preto ani samo osebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania. Navrhovateľ rozhodcovského konania preto neopodstatnene namietal, že nedodržaním procesného postupu súdu v zmysle ustanovenia § 118 ods. 2 OSP bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces.

21. S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, keďže súd prvej inštancie v danej veci vykonal dostatočné dokazovanie, na základe ktorého vyvodil správne skutkové závery a vec aj správne právne posúdil, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej vyhovujúcej časti, ako i vo výroku o trovách konania a povinnosti navrhovateľa rozhodcovského konania zaplatiť súdny poplatok v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnej odporkyni rozhodcovského konania nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (§ 262 ods. 1 CSP), pretože jej žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).